

НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЗА ДОПОМОГОЮ ІКТ

TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO STUDENTS OF NON-LANGUAGE SPECIALTIES WITH THE HELP OF ICT TECHNOLOGIES

Стаття присвячена висвітленню теоретико-практичного досвіду використання ІКТ у процесі навчання іноземних мов в Уманському державному педагогічному університеті для навчання студентів немовних спеціальностей. Так, розкривається сутність навчання англійської мови студентів факультету спеціальної та дошкільної освіти вищезазначеного закладу вищої освіти для формування англомовної компетенції студентів немовних спеціальностей. Основна увага зосереджується на практичних засобах використання ІКТ на заняттях з англійської мови для студентів дошкільних спеціальностей закладів вищої освіти, таких як аудіозаписи, подкасти, мультимедійні презентації, комп'ютерні програми, електронні довідники, онлайн-словники, віртуальне навчальне середовище, блоги, онлайн-платформи для вивчення іноземних мов тощо.

Досліджено можливості використання навчальних платформ, корпусних онлайн-словників, подкастів, англомовних блогів, онлайн-тестів в Інтернет-мережі у навчальному процесі студентів немовних спеціальностей закладів вищої освіти. Зазначено, що вищезазначені засоби онлайн навчання є ефективними у дистанційній освіті.

Накреслено перспективи використання мультимедійних технологій у вивченні іноземних мов студентами немовних спеціальностей для розвитку в останніх соціальних навичок роботи для майбутньої кар'єри. Охарактеризовано специфіку обраних онлайн платформ із вивчення іноземних мов, які дозволяють в умовах змішаного та дистанційного навчання проводити якісну підготовку студентів закладів вищої освіти. Акцентовано увагу на підході до безперервної освіти, який надає можливість розвитку навичок самоосвіти й дослідницько-пошукової діяльності студентів та сприяють ефективній кооперації в межах групи.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), інтернет, мультимедійний ресурс, іноземна мова, освітня

платформа, англомовна компетенція, онлайн-словник, немовна спеціальність.

The article is devoted to the theoretical and practical experience of using ICT in the process of teaching foreign languages at Uman State Pedagogical University for teaching students of non-language specialties. In particular, the essence of teaching English to students of the Faculty of Special and Preschool Education of the above-mentioned institution of higher education for the formation of English-language competence of students of non-language specialties is revealed. The focus is on practical tools for using ICT on English lessons for preschool students in higher education, such as audio recordings, podcasts, multimedia presentations, computer programs, electronic directories, online dictionaries, virtual learning environment, blogs, online platforms for learning foreign languages, etc.

Possibilities of using educational platforms, corpus online dictionaries, podcasts, English-language blogs, online tests on the Internet in the educational process of students of non-language specialties of higher education institutions have been studied. It is noted that the above-mentioned online learning tools are effective in distance education.

Prospects for the use of multimedia technologies in the study of foreign languages by students of non-language specialties for the development of the latest social skills for future careers are outlined. The specifics of the selected online platforms for learning foreign languages are described, which allow in conditions of mixed and distance learning to conduct high-quality training of students of higher education institutions. Emphasis is placed on the approach to continuing education, which provides an opportunity to develop students' self-education skills and research activities as well as promote effective cooperation within the group.

Key words: information and communication technologies (ICT), internet, multimedia resource, foreign language, educational platform, the English language competence, online dictionary, non-language specialty.

УДК 378.004.9

DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/34-1.31>

Безлюдний Р.О.,

канд. пед. наук,
доцент кафедри іноземних мов
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини

Павлюк В.І.,

канд. пед. наук,
доцент кафедри іноземних мов
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини

Постановка проблеми в загальному вигляді.

Сьогодні в умовах дистанційного та змішаного навчання студентів закладів вищої освіти необхідною умовою є опанування комп'ютерної грамотності, вироблення навичок роботи з мультимедійними та онлайн-ресурсами як у студентів, так й у викладачів. Особливу увагу відведено вивченню

іноземних мов, оскільки за допомогою сучасних технологій навчання можна прослуховувати аудіозаписи, переглядати подкасти, виконувати тести, опановуючи мовленнєві навички безпосередньо поза аудиторією. Роль учителя як медіатора в отриманні знань та практики навичок іноземних мов важко переоцінити в контексті дистанційного навчання.

В умовах карантину в Україні гостро постає проблема підготовки фахівців у вищій освіті за допомогою технологій дистанційного навчання. Важливим є неперервне навчання студентів під час виконання завдань позааудиторно і налагодження самостійної роботи з вивчення предметів під віддаленим керівництвом викладача. Так, у системі вищої освіти в Україні викладачі працюють у локальних системах Moodle своїх університетів, надаючи студентам домашні завдання та навчальні матеріали для аудіопрослуховування, відеоперегляду, презентації слайдів тощо. Вищезазначене надає широкі можливості для навчання іноземних мов: студенти можуть подати виконану роботу на перевірку безпосередньо в системі; викладачі можуть виставляти оцінки в електронному журналі та коментувати виконання завдань студентами, розміщуючи приватні повідомлення; викладачі можуть розміщувати оголошення для окремих груп та індивідуально відправляти студентам роботи на доопрацювання тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання впровадження ІКТ для навчання іноземних мов студентів у закладах вищої освіти розглядаються багатьма вітчизняними та зарубіжними науковцями. Питання вивчення мов із застосуванням ІКТ досліджували такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як Е. Азімов, Ш. Німатулаєв, З. Овчаренко, І. Нужа, Н. Смірнова, І. Карпа, А. Кузнєцова, А. Коваленко, С. Саттаров, К. Мулламаа, Ю. Мелор, Л. Чуа, М. Лубіс, С. Аммані, Ю. Апараджані, М. Юнус та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Однак аналіз наукової літератури з проблеми застосування ІКТ в навчальній діяльності студентів неможливих факультетів із метою вивчення іноземних мов здійснювався не зовсім достатньо.

Метою статті є висвітлення теоретико-практичного досвіду використання ІКТ у процесі навчання іноземних мов студентів факультетів дошкільної освіти в Україні.

Виклад основного матеріалу. Беззаперечно, сучасні ІКТ є важливими засобами роботи зі студентами у вивченні іноземних мов. Так, Д. Захірова та І. Хайдаров розглядають ІКТ як творчі та інноваційні способи залучення студентів до вивчення іноземних мов [12]. З вищезазначеним погоджуються А. Троцько та Ю. Короткова, зазначаючи, що актуальним сьогодні є використання технологій дистанційного навчання в освітньому процесі в процесі навчання іноземних мов за допомогою ІКТ [6, с. 167].

Як зазначає Е. Азімов, у галузі навчання мовам застосовуються такі види ІКТ: електронні підручники, інтерактивні навчальні посібники (тренажери), віртуальні середовища (віртуальний музей, віртуальний клас, віртуальна подорож), комп'ютерні презентації (демонстрації), універсальні навчальні середовища й інструменти для створення навчальних матеріалів, електронні бази даних, довідково-інформаційні джерела (онлайн-перекладачі, словники), електронні бібліотеки, електронні періодичні видання, електронні колекції (колекції аудіо-, фото-, відеофайлів) тощо [1, с. 45]

Наразі існує багато мультимедійних ресурсів та комп'ютерних навчальних програм, які є допоміжним матеріалом у тестуванні граматичних і лексичних знань, умінь і навичок студентів неможливих факультетів. Такі програми орієнтують студентів на вільний і самостійний темп навчання, містять завдання різної складності (від найпростішого до найскладнішого), зосереджують увагу на системному підході до виконання різноманітних завдань.

Під час дистанційних занять з англійської мови на факультеті дошкільної та спеціальної освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини нами було випробувано такі освітні онлайн-ресурси для навчання, як платформи *Worldwide*, *Classtime* та *Kahoot!*, спрямовані на узагальнення та систематизацію пройденого лексичного й граматичного матеріалу студентами.

У результаті роботи з онлайн-платформами для навчання іноземних мов можна виокремити певні переваги, наприклад: онлайн-платформа *Classtime* надає можливість студентам перевірки власних відповідей, повернення до повторної відповіді та виведення таблиці результатів виконання завдань. Завдання можна обрати в чисельній бібліотеці тестів або розробити самостійно відповідно до тематики курсу [17]

Вищезазначений онлайн-ресурс є ефективним засобом проведення контролю знань, умінь та навичок студентів у комп'ютерній формі та є актуальним під час проведення діагностики навчальних досягнень студентів у період тривалої відсутності останніх. Також необхідно вказати на простий інтерфейс програми та прості правила користування програмою.

Kahoot! – це онлайн-платформа для проведення вікторин та опитувань у вигляді гри в режимі реального часу. У бібліотеці платформи можна знайти багато варіантів лексичних і граматичних тестів з іноземних мов або ж самостійно розробити тести з обраної теми заняття. *Kahoot* є безкоштовною платформою для навчання, проте є додаткові функції у створенні тестів й вікторин, які можна за бажанням використовувати за окрему щомісячну плату. Студенти також можуть використовувати *Kahoot* для створення будь-яких навчальних ігор як частину заняття з іноземної мови. Такий вид діяльності викладач може впроваджувати для заохочення отримання вищого балу з дисципліни та створення здорової конкуренції в класі [19]

Edmodo (Edmodo) – це ще одна безкоштовна платформа для студентів та викладачів, на якій можна розміщувати різні документи, зокрема презентації, електронні таблиці й книги, створювати класну бібліотеку з доступом студентів до неї у будь-який час, вести календар подій, розділяти на групи студентів за рівнем їх успішності тощо. Студенти, працюючи в *Edmodo*, розвивають власний інтерес та мотивацію до навчальної діяльності, оскільки є можливість відстежувати власний результат виконання тестів у вигляді діаграм. Функція керування електронним журналом із можливістю відстежувати прогрес кожного студента є характерною для вищезазначеної платформи [18].

Youtube є комп'ютерним сервісом, за допомогою якого можна розміщувати, зберігати і переглядати відеофайли в Інтернеті. Використання власного відеопояснення граматичного матеріалу або ж відео відомих блогерів-лінгвістів дозволить викладачеві в межах дистанційного навчання пояснити матеріал студентам, що надає широкі перспективи для перевернутого навчання; студенти ж зможуть у будь-який час повернутися до вивченого матеріалу та повторити правила вживання граматичних конструкцій на своїх мобільних пристроях. Із метою навчання іноземної мови можна використовувати *youtube.com* для перегляду подкастів з обраної тематики, при цьому немає потреби завантажувати власні відеоролики, необхідно лише скористатися рядком пошуку і зазначити певну тему.

Розвиток інтернет-технологій привів до появи електронних словників, якими зручно користуватися в сучасних умовах комп'ютеризованого навчання. Так, з'явилися онлайн-версії відомих паперових словників англійської мови. Наразі існують комп'ютерні копії та комп'ютерні версії майже всіх типів паперових словників (перекладних, навчальних, тлумачних, спеціальних (синонімів, антонімів, омонімів) та інших). Усі вони призначені для звичайного користувача, забезпечуючи його потреби в пошуку не лише реєстрових слів, а й в уживанні реєстрових слів у інших статтях словника, дають змогу зіставляти й класифікувати, сортувати відомості за окремими зонами словникової статті, за перекладами чи тлумаченнями, за спільністю дефініцій тощо [5, с. 188].

Окрім вивчення іноземних мов за допомогою виконання завдань на вищезазначених онлайн платформах та сайтах, студенти немовних спеціальностей повинні працювати над текстами зі своєї спеціальності. Наприклад, на факультеті дошкільної та спеціальної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини студенти читають і перекладають такі тексти, як «Professional qualities of a preschool teacher», «Children's phonological disorders. Strategies to follow», «How to deal with a difficult child» тощо, за допомогою таких онлайн-словників, як *Cambridge*

Advanced Learner's Dictionary, Longman Dictionary of Contemporary English, Oxford Advanced Learner's Dictionary та *Macmillan English Dictionary for Advanced Learners*.

Корпусні онлайн-словники є допоміжним засобом у роботі над текстами англійською мовою для студентів як мовних спеціальностей, так і немовних.

Одним із найкращих тлумачних словників англійської мови для перекладу слів та словосполучень є *Longman Dictionary of Contemporary English*, оскільки поза звичайними своїми функціями надає можливість записувати та контролювати письмові результати студентів в особливостях уживання англійської мови та точно визначає конкретні потреби. Американський корпус *Longman Written American Corpus* – це унікальний ресурс із 5 мільйонів слів щоденної американської англійської мови та 100 мільйонів слів з американської преси та текстів книг. Розмовний британський корпус (частина Британського національного корпусу) надає об'єктивну інформацію про розмовну англійську мову та її відмінності від писемної англійської мови. Корпус Лонгмана/Ланкастера, що містить понад 30 мільйонів слів, охоплює широкий спектр текстів як у галузі художньої літератури, так і в побутовій тематиці. Вищезгадані корпуси задовольняють потреби користувачів в межах мовних рівнів від A1 до C2 [14].

Для дослідницько-перекладацької роботи студентам також варто використовувати *Cambridge Advanced Learner's Dictionary Online (CALD)*, який містить 140 000 слів, фраз, значень та прикладів. До особливостей словника належать: розділи тезауруса, які містять пов'язані слова, фрази та синоніми для кожного значення, допомагаючи користувачам розширити свої знання з англійської мови; вимова англійського та американського варіантів, записана носіями мови; вікторина Flash Card, яка допоможе студентам краще запам'ятати нові слова; розділ «Обране» (для швидкого доступу до часто вживаних слів); історія пошуку, щоб переглянути останні пошукові запити; таблиця англійських неправильних дієслів та інший корисний довідковий ресурс за системою від мовного рівня A1 до C2 [13].

Особливості пошуку у CALD включають: пошук слова із будь-якої граматичної форми; Android Share – будь-яким текстом на вебсайтах або в електронній пошті можна поділитися із CALD, щоб отримати визначення слів; пошук схожих слів у разі неправильної написання; пошук у програмі Anagram (як-от вкладки).

Отже, корпусні онлайн-словники сприяють розвитку англомовної компетенції в студентів немовних спеціальностей закладів вищої освіти.

Висновки. Вищезазначене доводить, що використання ІКТ у навчанні іноземних мов є інновацій-

ним способом залучення студентів до навчальної діяльності. Використання мультимедійних технологій у вивченні іноземних мов розширює знання студентів із дисципліни, сприяє розвитку базових навичок з іноземної мови, які необхідні сучасним роботодавцям для ефективної роботи в команді та креативних ідей. Цифрові онлайн-платформи з вивчення іноземних мов дозволяють в умовах змішаного та дистанційного навчання проводити якісну підготовку студентів закладів вищої освіти. Такий підхід до безперервної освіти надає велику кількість можливостей, зокрема розвиток навичок самоосвіти в студентів, навички дослідницько-пошукової діяльності, ефективну кооперацію в межах групи спілкування з однолітками тощо.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Азимов Э.Г. Информационно-коммуникационные технологии в обучении РКИ: состояние и перспективы. *Русский язык за рубежом*. 2017. № 6. С. 45–55.
2. Карпа І. Переваги застосування інформаційно-комунікаційних технологій для підвищення англомовної компетенції студентів. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2016. Вип. 16. С. 322–327.
3. Кузнєцова А.С., Коваленко А.Є. Інформаційні технології як засіб інтенсифікації вивчення англійської мови. *Інноваційна педагогіка*. 2020. № 27. С. 194–196.
4. Ниматулаев Ш.М. Использование информационно-коммуникационных технологий при изучении английского языка. *Эксперимент и инновации в школе*. 2010. № 3. С. 50–52.
5. Перебийніс В.І., Сорокін В.М. Традиційна та комп'ютерна лексикографія : навч. посіб. Київ, 2009. 218 с.
6. Троцько А.В., Короткова Ю.М. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі навчання іноземних мов: досвід України та Греції. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2018. Т. 68, № 6. С. 166–180.
7. Ammani S., Aparanjani U. The Role of ICT in English Language Teaching and Learning. *International Journal of Scientific & Engineering Research*. 2016. Vol. 7, P. 213–220. URL: <http://www.ijser.org/researchpaper/>
8. English for Specific Purposes (Preschool Education): навч. посіб. / В.І. Павлюк та ін. Умань, 2014. 118 с.
9. Mullamaa, K. ICT in language learning - benefits and methodological implications. *International Education Studies*. 2010. Vol 3 (1), P. 33–42.
10. Yunus, M. et al. "Pros and Cons of Using ICT in Teaching ESL Reading and Writing. *International Education Studies*. 2013. Vol. 6, P. 119–130.
11. Yunus, Melor & Lubis, Maimun & Lin, Chua. Language learning via ICT: Uses, challenges and issues. *WSEAS Transactions on Information Science and Applications*. 2009. Vol. 6, P. 1453–1467.
12. Zakirova Diloram, Haydarov Ilhom. The use of ICT in foreign language learning and teaching. 2020. Vol. 7(5), P. 765–767.
13. Cambridge Advanced Learner's Dictionary Online. URL: <https://dictionary.cambridge.org/ru/словарь/английский/> (дата звернення: 10.04. 2021).
14. Longman dictionary of contemporary English 6th edition. URL: <http://global.longmandictionaries.com/ldoce6/dictionary#> (дата звернення: 09.04. 2021).
15. Macmillan English Dictionary for Advanced Learners. URL: <http://www.macmillandictionary.com/> (дата звернення: 10.04. 2021).
16. Oxford Advanced Learner's Dictionary URL: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/> дата звернення: 09.04. 2021).
17. Classtime: веб-сайт. URL: <http://www.classtime.com> (дата звернення: 08.04.2021).
18. Edmodo: веб-сайт. URL: <http://www.edmodo.com> (дата звернення: 08.04.2021).
19. Kahoot!: веб-сайт. URL: <http://www.kahoot.com> (дата звернення: 08.04.2021).